

Till
Socialtjänstnämnden

Medlingssamordning i Stockholms stad

(2 bilagor)

Förslag till beslut

Socialtjänstnämnden godkänner detta tjänsteutlåtande med bilagda ansökan om ekonomiskt stöd från Brottsförebyggande rådet till utbyggd medlingsverksamhet i Stockholms stad.

Dag Helin

/Peter Carlsten

Sammanfattning

En proposition har lagts till vårriksdagen 2006 om att medling vid ungdomsbrott blir en obligatorisk verksamhet för kommunerna fr.o.m. den 1 januari 2008. Staden bör förbereda sig för detta och förvaltningen föreslår att en medlingsverksamhet byggs upp i nära samarbete med Polismyndigheten i Stockholms län. Tanken är att placera en medlingssamordnare i vart och ett av de tre polismästardistrikt som täcker Stockholms stad. Medlingssamordnarnas uppgift blir att förmedla ärenden till medlare som antingen kan vara anställda vid stadsdelsförvaltningar eller vara s.k. lekmanamedlare. Samordnaren ska också kunna vara beredd på att ta vissa medlingsärenden själv. För att bygga upp medlingsverksamheten ansöks om ekonomiskt stöd från Brottsförebyggande rådet (Brå) och projekttiden föreslås bli juli 2006 – juni 2007. Därefter vidtas en utvärdering och ett ärende skrivs fram om hur medlingsverksamhet i Stockholms stad bör utformas.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom Preventionscentrum Stockholm – Precens.

Bakgrund

Syftet med medling mellan brottsoffer och gärningsman är att minska de negativa konsekvenserna av ett brott. Detta sker bland annat genom att gärningsmannen får ökade insikter om sitt handlande och om offrets situation och måste ta ett ansvar för dessa. För brottsoffret ger medling möjligheter att bearbeta händelsen, få upprättelse och återupprätta självkänslan för att själv kunna ta ett ansvar för sitt liv. Medling har också ett sekundärt brottsförebyggande syfte; få ungdomar att inse brottslighetens konsekvenser i sina liv och att hindra dem att begå återfall i kriminalitet. Det finns goda erfarenheter av medling från en rad andra länder, bland annat Norge där medling sedan flera år har ingått som ett naturligt inslag i rättsprocessen och varit tillgänglig i landets samtliga kommuner.

I Sverige trädde lagen om medling vid ungdomsbrott i kraft den 1 juli 2002. En av motiveringarna var att det fanns ett stort behov av att finna alternativ till de traditionella reaktionerna på brott, särskilt när det gäller unga lagöverträdare. Medling kan dock komma i fråga för gärningsmän i alla åldrar. Medlingslagen har haft karaktär av en ramlag. Medling är inte någon påföljd och den ersätter varken polisutredning eller domstolsförhandling men kan i vissa fall beaktas inom ramen för det straffrättsliga systemet, bl.a. kan den utgöra skäl för åklagarens beslut om åtalsunderlåtelse. Enligt lagen om unga lagöverträdare (LuL) skall den som inte fyllt 18 år och är skäligen misstänkt för brott tillfrågas om han eller hon vill delta i medling. I dag är medling dock ingen obligatorisk skyldighet för kommunerna, men de flesta kommuner i landet är ändå byggt upp någon form av medlingsverksamhet. Brottsförebyggande rådet har haft i uppdrag att fördela bidrag i syfte att stödja landets medlingsverksamheter och även svara för vissa frågor om metodutveckling i kommunerna.

Bedömningen i Stockholm har varit att verksamheterna medling och brottsofferstöd intimt hänger ihop. Socialtjänstförvaltningen har haft en heltidsanställd medlings-samordnare vid Stödcentrum City (vid Citypolisens ungdomsrotel) sedan december 2002. Inom Söderorts polismästardistrikt har det funnits en halvtidsanställd medlings-samordnare sedan januari 2003. Verksamheterna har utvecklats i nära samverkan med polisen, åklagarmyndigheten och stadsdelsförvaltningarna i respektive upptagningsområde. Finansieringen har delvis skett med ekonomiskt stöd från Brottsförebyggande rådet.

Vid stödcentrum City aktualiserades under år 2005 sammanlagt 56 medlingsärenden genom att kontakt togs med båda parter. Av dessa ärenden resulterade 33 i genomförda medlingar. De vanligaste brottsrubriceringarna var misshandel (11), stöld (6) och rån (5).

Nuläge

I en proposition till riksdagen under våren 2006 föreslår regeringen att kommunerna ska vara skyldiga att erbjuda medling i enlighet med lagen (2003:445) om medling med anledning av brott. Propositionen föreslår även att åldersgränsen för gärningsmannen vid medling enligt lagen höjs från nuvarande 18 år till 21 år. Vissa grövre brott och brott inom familjen är undantagna. De nya lagbestämmelserna ska träda i kraft 1 januari 2008. Brottsförebyggande rådet (Brå) uppdras att fortsätta stödja kommunernas medlingsverksamheter ekonomiskt fram till ikraftträdandet.

Lagbestämmelserna innebär att polismyndigheten ska tillfråga misstänkta gärningsmän under 21 år – och som har erkänt brottet – om de kan tänka sig att möta brottsoffret i ett samtal med en opartisk medlare. Om gärningsmannen accepterar överlämnas ärendet till den kommun där gärningsmannen är bosatt. Kommunen ska då erbjuda brottsoffret medling. Ifall båda parter accepterar detta ska kommunen överlämna medlingen till en utbildad medlare. Medlaren kan vara en anställd inom kommunen eller en s.k. lekmannamedlare med adekvat utbildning.

Förvaltningens synpunkter

Medling vid ungdomsbrott föreslås bli en obligatorisk verksamhet för kommunerna fr.o.m. 1 januari 2008. Detta ställer krav på att Stockholms stad måste bygga upp en fungerande medlingsverksamhet för hela staden. I dag bedrivs medling vid några stadsdelsförvaltningar som en del av insatserna inom barn- och ungdomsverksamheten. Utgångspunkten är i dessa fall att insatserna riktas endast till de egna medborgarna inom stadsdelsområdet.

Ett nära samarbete med polisen är en nödvändig förutsättning för att utveckla och erbjuda alla ungdomar medling, (vilket även framgår tydligt i den nyligen utkomna Brå-rapporten, 2005:14). I Stockholm finns tre polismästardistrikt, med en ungdomsrotel (city) och två ungdomsgrupper med särskilt uppdrag att utreda ungdomsbrott. Dessutom är två rånkommisioner knutna till dessa enheter. Vid dessa polismästardistrikt finns också Stödcentrum med socialsekreterare i ett utvecklat samarbete med polisen. Med den samlade kompetens som finns inom dessa ungdomsenheter är förutsättningarna gynnsamma för att utveckla medlingsverksamheten.

Polismyndigheten i Stockholms län inklusive polismästarna för de tre polismästardistrikt som täcker Stockholms stad – Västerorts, City och Söderorts polismästardistrikt – ställer sig positiva till att utveckla samarbetet angående medling. Tanken är att knyta en medlingssamordnare till varje polismästardistrikt med uppgift att vidarebefordra ärenden till medlare, och/eller genomföra vissa medlingar själv. Denna modell innebär att de stadsdelsförvaltningar som vill arbeta med medling som ett inslag i konsekvensprogram eller som en fristående verksamhet kan fortsätta med

detta. Medlingssamordnarens uppgift blir att förse dessa verksamheter med ärenden för medling.

Polisen kommer att ställa lokaler till förfogande utan kostnad för staden, medan Stockholms stad har arbetsgivaransvaret. Förvaltningen bedömer att denna organisatoriska lösning för medlingssamordning i Stockholms stad har goda förutsättningar att uppfylla den lagliga skyldighet för kommunerna som träder i kraft 1 januari 2008. Emellertid bör detta arbetssätt först prövas och utvärderas, innan staden bestämmer sig för hur medlingsverksamheten ska utformas.

Förvaltningen föreslår att en projektanställning som medlingssamordnare inrättas vid varje polismästardistrikt och att staden ansöker om att detta delfinansieras med ekonomiskt stöd från Brottsförebyggande rådet i enlighet med bifogade ansökan. Projekttiden föreslås till 1 juli 2006 – 30 juni 2007. (Eftersom ansökningar om utvecklingsmedel från Brottsförebyggande rådet skulle vara inlämnade senast 2006-04-01 har förvaltningen nödgats skicka in bilagda ansökan före socialtjänstnämndens sammanträde.)

Bilagor

Slutrapport till Brottsförebyggande rådet avseende medlingsverksamheten i City
2005-01-01 -- 2005-12-31

Ansökan till Brottsförebyggande rådet om fortsatt ekonomisk stöd till medlingsverksamhet i Stockholms stad